

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÜRÜNLER

Pet Şişeden Mobilyalar, Havuçtan Betonlar...

Sürdürülebilir ürünlere olan ilgi ve ihtiyaç gün geçtikçe artmaya devam ediyor. Özellikle geridönüşüm yoluyla üretim son zamanlarda birçok tasarımcı tarafından hayata geçiriliyor. Örneğin, yemek artıklarından kıyafet üretilebildiğini biliyor muydunuz? Los Angeles'ta Isaac Nicholson, muz kabuklarından kıyafet üreterek aslında birçok atığın atık olarak görülmemesi gerektiğini ve doğaya karşı sorumlu ve etik davranmamız gerektiğini vurguluyor.

 Gülcce DEMİNER

Günümüzde sürdürülebilirlik, yavaş yavaş her sektörde bir ihtiyaç haline geliyor. Sadece enerji, ulaşım gibi büyük sektörlerde değil günlük hayatımızda yer etmiş birçok ürün için de daha sürdürülebilir modeller düşünmemiz gerekiyor. Kullandığımız neredeyse bütün ürünlerin üretiminde en çok ihtiyaç duyulan kaynaklardan biri de su. Tekstil sektöründe kullanılan boya ve kimyasal atıklar ise işin cabası. Su kaynaklarımıza karışıyor ve kaynaklarımız gün geçtikçe kirleniyor ve tüketiyor. Daha az suya ihtiyaç duyulan veya her gün milyonlarca çöpe dönüşen tek kullanımlık pet şişe gibi plastik atıklardan geridönüşüm yoluyla üretim gibi yenilikçi fikirlere pek çok marka ve tasarımcı önyak oluyor. Ancak tüketimin her şekilde tüketim olduğunu da unutmamak lazım; daha sürdürülebilir bir gezegen adına tüketim alışkanlıklarımızı acilen sınırladığımız ve tüketim ter-

cihlerimizi de daha sürdürülebilir seçeneklerden yana kullanmamız gerekiyor.

Atık plastiklerden, yiyeceklerden yapılan ayakkabı, tekstil ve mobilya gibi sürdürülebilir tasarımlar güzel bir noktaya parmak basıyor; ancak asıl sorun modernizmle artan aşırı tüketim alışkanlıklarımız. Ekosistemi derinden etkileyen plastik ve benzeri tek kullanımlık ürünlerden vazgeçmemiz, enerji kaynaklarımızı ve aşırı tüketim alışkanlıklarımızı değiştirmemiz gerektiğini görmemiz gerekiyor. Bütün markaların amacı nihayetinde ürünlerini satmak. Ancak markaların sürdürülebilir tasarımlarını, gezegenin ısınmasına neden olan, onu kirlüten ürünleri kullanmamak ve benzeri durumlar adına farkındalık yaratmak amacı olarak düşünebiliriz. Öte yandan tasarımcıların bu fikirleri, atığa olan bakış açımızı da değiştiriyor. Artık bir işe yaramaz dediğimiz üzüm kabuklarından bile deri yapmak imkansız değilmiş!

Pamuk Yerine Endüstriyel Kenevir

Pamuk üretimi, tekstil sektörünün neredeyse %78'ini, dünyadaki ekim alanlarının %2,5'ini işgal etmiş bulunuyor. Çok fazla suya ihtiyaç duyması, böcek ilaçlarına olan bağımlılığı ve topraktaki besini tüketen bir bitki olması, ilerleyen yıllarda daha sürdürülebilir seçeneklere geçmemizi gerektirebilir. Endüstriyel kenevir ise, pamuğa oranla oldukça hızlı büyüyen bir bitki ve yapısı böceklerle karşı doğal bir korumaya sahip olduğu için böcek ilaçlarına ihtiyaç duymadan yetişebiliyor.

Stockholm Çevre Enstitüsü'nün gerçekleştirdiği bir araştırmanın sonuç raporuna göre, 1 kg pamuk üretimi için (yaklaşık olarak bir kot pantolon ve bir tişört üretimine eşdeğer) 10.000 ila 20.000 litre suya ihtiyaç duyulurken 1 kg kenevir hammaddesi üretimi için 300-500 litre su yeterli oluyor. Benzer bir şekilde endüstriyel kenevir üretimi, eşdeğer bir ekim alanında pamuğa oranla üç kat kadar fazla ürün veriyor. Bunun yanı sıra endüstriyel kenevir pamuğa göre oldukça dayanıklı ve anti-bakteriyel özelliğe sahip bir materyal. Ayrıca endüstriyel kenevir bitkisi üç ay gibi kısa bir sürede büyümesini tamamlarken bir ağaç bu süreci 10 yılda tamamıyor. Kağıt ve peçete benzeri günlük kullanım ürünlerinde de endüstriyel kenevir oldukça sürdürülebilir, az su isteyen bir bitki.

Superego, endüstriyel kenevir ile organik pamuk karışımıyla sürdürülebilir kıyafetler üreten markalardan biri.

Pet Şişelerden Mobilyalar

IKEA "herkes için sürdürülebilirlik" sloganı altında pet şişe ve geri dönüştürülmüş endüstriyel ahşap ile mutfak dolabı ve tezgah üretimi gerçekleştirerek bir ilke imza atıyor. Atık bertarafı günümüzde önemli yer teşkil eden bir sorun ve IKEA bu soruna mobilya üretimi yaparak yenilikçi bir çözüm getirmiş bulunuyor. Kungsbacka serisi ürünlerinin 25 yıla kadar garantisi de bulunuyor.

IKEA, ürünlerindeki geri dönüştürülmüş materyal kullanımını da artırdı. Geçtiğimiz aylarda Türkiye mağazalarına da gelen Odger sandalye %70'i geri dönüştürülmüş plastik, %30'u da geri dönüştürülmüş ahşap kullanılarak üretiliyor.

Giyilebilir Gıda Atıkları

Sürdürülebilirlik moda endüstrisinde de son zamanlarda hayli revaçta olan bir alan. Los Angeles'ta **Sustainable Source Studios**'un kurucusu olan, aynı zamanda sürdürülebilir moda sektörünün en başarılı destekçisi sayılan Isaac Nicholson, muz kabuğu, ananas yaprakları, keten ve kenevir sapları ve ezilmiş şekerpancarı ile lif üretilebileceğini bizlere gösteriyor. Üretilen lifler de ipliğe ve ardından kıyafete dönüşüyor. Her yıl dünyada neredeyse 100 milyon muz tüketildiği göz önünde bulundurulduğunda, yaklaşık 270 milyon ton atık ortaya çıkıyor. Bu kadar çok atığın moda sektöründe değerlendirilmesi oldukça yenilikçi bir adım niteliğinde. Moda sektöründe kullanılan binlerce kimyasalın çevreye ve insan sağlığına zarar verdiği bir gerçek. Nicholson da bu soruna nasıl daha doğal bir çözüm yolu bulurum sorusuyla yola çıkıyor ve sürdürülebilir giyimin hem atığı azalttığını hem de ekonomik olarak daha kârlı olduğunu söylüyor.

Havuç ve Pancarla Sağlamlaşan Beton

İngiltere'deki Lancaster Üniversitesi'nde betonu nasıl daha sağlam ve aynı zamanda sürdürülebilir hale getiririz sorusuna, kök sebzelerle çözüm bulmuşlar. Araştırma sonuçlarına göre klasik su ve çimento bileşimine, yemek endüstrisinin atık olarak saydığı, havuç ve pancar köklerini ekleyerek çimento kullanımını metreküp başına 40 kilogram azaltmışlar. Çimento üretimi, bilindiği üzere insan kaynaklı karbondioksit salımında başı çeken ürünlerden biri. Beton yapımında köklerin kullanılması karbon salımını azalttığı gibi enerji kullanımını da azaltıyor. Sebzelerin köklerinin aynı zamanda betonun dayanıklılığını artırdığı, dolayısıyla değiştirilme sıklığını da azalttığı belirtiliyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÜRÜNLER

Üzümler Deriye Dönüşüyor

Şarap üretimi esnasında üzümlerin toplam ağırlığının yaklaşık %25'ini oluşturan kabuk ve çekirdeğin çöpe dönüşerek boşa gitmesi, gıda artıklarının moda sektöründe kullanılabileceği fikrinin geliştirilmesine önayak olmuş. İtalyan orijinli bir marka olan Vegea, sürdürülebilirlik adına üzüm artıklarından biyolojik deri üretimi yapıyor. Vegea'nın araştırma ve geliştirme uzmanı olan Marco Bernardi geçtiğimiz yıl H&M adına bir dene- me üretimi gerçekleştirdiklerini de belirtiyor. WineLeather projesi kapsamında üzümler- den deri ayakkabı, elbise ve çanta prototiple- ri yapılmış. Marka ürünlerini ticarileştirmeyi planlıyor ve biyolojik ürünlerin sürdürülebi- lirlik adına alternatif bir sektör oluşturabile- ceğine inanıyor. Üzümlerin sentetik deriye dönüştürülme süreci, normal bir deri işleme sürecine göre çok daha az suya ihtiyaç duyuyor ve kimyasal ayrıştırıcılar kullanılmıyor.

Şişeniz Kaç Numara Olsun?

İngiltere merkezli Vivo Bare Foot markası ise plastik şişelerin geri dönüştürülmesi yoluyla dayanıklı ayakkabılar üretiyor. Aslen deri kullanarak üretimini sağlayan marka, çok fazla plastiğin -özellikle pet şişelerin- okyanus ve deniz kıyılarında aşırı birikmesine engel olmak amacıyla önceden deriden ürettikleri bot ve ayakkabıları pet şişelerin geri dönüştürülmesiyle üretmeye başlamış. Marka, sürdürülebilir özelliklerinin yanı sıra, ergonomik ve yıllarca kullanılabilen dayanıklı yapısıyla da çoğu kişi tarafından tercih ediliyor.

Plastikle Birleşen Moda

Adidas daha önce gerçekleştirmiş olduğu Adidas x Parley For the Oceans kampanyası kapsamında geçtiğimiz aylarda tekrarladığı ayakkabı üretimiyle plastik kullanımını azaltmayı ve bu amacı moda sektörüyle birleştirmeyi teşvik ediyor. Okyanus kıyılarında aşırı plastik kullanımı yüzünden sürekli artan plastik atıkların toplanıp ipliğe dönüştürülmesiyle bir spor ayakkabı ortaya çıkıyor. Ancak markanın tek amacı sadece plastiklerin ayakkabıya dönüştürülmesi değil, aynı zamanda plastik tüketiminin azaltılması gerektiğini vurgulamak.